

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ростислав Стефанов Костадинов, дмн
Зам.-декан по МСПД на ФОЗ, Медицински университет Пловдив

Съгласно решение от заседание на Факултативния съвет при Факултет "Обществено здравеопазване" към МУ -Варна по протокол № 169/12.08.2021г. и Заповед на Ректора на МУ –Варна № Р-109-346/19.08.2021г.

Относно: Процедура за придобиване на образователната и научна степен "Доктор на медицинските науки" на доц. д-р Димитър Георгиев Ставрев, дм. Дисертационен труд на тема: „Медицински аспекти на водния травматизъм на море"

Кратки данни за професионалното развитие и квалификация на докторанта

Доц. д-р Димитър Георгиев Ставрев завършва висше образование – медицина във ВМИ гр. Варна през 1987г. До 1990г. работи като участъков терапевт в Общинска болница гр. Генерал Тошево, след което през 1990г. спечелва конкурс за асистент в катедра "Анатомия, хистология и цитология" на ВМИ гр. Варна. В периода 1990-2016 последователно заема академичните длъжности старши и главен асистент в Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна. През 1993 год. придобива специалност по Анатомия, хистология и цитология. След успешно приключване на редовна докторантура (2009-2011) защитава докторска дисертация в специалност „Анатомия, хистология и цитология" на тема "Ремоделиране на магистралните артерии и вени на бедрото при периферна артериална болест на долния крайник". През 2016г. е избран за доцент по Медицина на бедствените ситуации, която академична длъжност заема и в момента.

Доц. Ставрев участва в разработването на 7 проекта - в 3 като обучител, в два като ръководител и по един като експерт и наставник. Води курсове със студенти от специалност по Медицина, Дентална медицина, Рехабилитатор, Здравен мениджмънт и социални грижи, Фармация, Мед.Сестра, Акушерка, Ерготерапия, Кинезитерапия, Медицински козметик, Асистент лекар по дентална медицина и Здравен асистент.

Автор и съавтор на над 100 публикации, от които две монографии, 1 учебник и 4 учебни помагала. Активен участник в научни форуми с над 180 изнесени доклада и научни съобщения.

Професионалната биография на Доц. Ставрев доказва неговия постоянно разширяващ се по обхват научен интерес в различни области на медицината и в частност в областта на медицинското осигуряване на бедствените ситуации в морска среда, както и утвърждаването и като опитен преподавател и инструктор – с над 30 години преподавателски стаж.

Актуалност на темата:

Дисертационният труд е посветен на особено значима за нашата страна проблематика. Значимостта се определя от географските и икономическите особености на страната - наличието на 354 км. крайбрежие и развит морски туризъм и търговия. Протичащите в нашето съвремие процеси повишават значението на морския транспорт и значението на превозваните и разтоварвани в морските пристанища обеми стоки нараства ежегодно. Но значението на морския транспорт нараства и във връзка с повишения морски туризъм, който повишава своя дял в brutния продукт на страната - повишава се броя на туристите по Черноморското крайбрежие, както и броя на пътуващите за отдих и развлечение. С повишаването на туристите и работещите в и около морската ни акватория се повишава и населението в риск за травматизъм на море. За актуалността

на научния труд на доц. Ставрев показателен и факта, че той разширява обекта на изследването си и обхваща и предизвикателствата пред живота и здравето на хората, които във връзка с изпълнението на служебните задължения или случайно оказват помощ на пострадалите при морските инциденти, което доказва всеобхватността на проведените проучвания и дълбочината на познаване на проблема от страна на изследователя.

За постигане на поставената цел авторът включва постиженията на съвременните информационно-комуникационни технологии при планирането и провеждането на научните експерименти.

Обща характеристика на дисертационния труд:

Дисертационният труд съдържа 251 страници, включва 18 фигури, 14 таблици и 28 графики. Библиографията обхваща 195 заглавия, от които 162 на кирилица и 33 на латиница. Най-ранният цитиран източник е от 1791г., 60 са от последните 10 години. Литературните източници последователно проследяват обсъждането на водния травматизъм в акваторията на Черно море и развитието на системата за спасяване в източници от Османската империя/Република Турция, Руската империя/СССР/Руска Федерация и Княжество България/Царство България/ НР България и Р България от 19 век до днешни дни.

Структурата и изложението отговарят напълно на изискванията за оформяне на дисертационен труд. Дисертацията е структурирана в следните основни глави - въведение - 2 стр., литературен обзор - 68 стр. цел, задачи - 1 стр., материали и методи - 11 стр., собствени проучвания - 127 стр., общи изводи и заключения - 3 стр., приноси - 2 стр., библиография - 26 стр. 56 приложения на 44 страници са оформени като отделен том.

Литературният обзор е задълбочен и отразява последователно проведените анализи на наличните литературни източници, писмени и електронни, които разглеждат отделни аспекти на водния травматизъм, като се започне от въздействието на водната среда върху физиологичните процеси на организма. Доц. Ставрев обстойно и детайлно анализира патогенезата на получаваните различни увреди при различните видове травми, които могат да настъпят в акваторията на Черно море. Всеки един от анализите завършва и с определяне на основните предизвикателства, които трябва да се разрешават при оказване на помощ - първа и първа медицинска на пострадалите при водните инциденти. Като втори обособен раздел на литературния обзор е анализ на изградената система за оказване на помощ при воден травматизъм. Детайлно са разгледани структура, състав, координация и подготовка на кадрите, които участват в спасителните дейности.

Литературният обзор завършва с 12 извода, които логично обуславят и необходимостта от провеждането на научни проучвания с цел да се анализират свързаните с морските злополуки и катастрофи увреждания от морската среда на здравето на засегнатите и въз основа на направените изводи да се набележат мерки за намаляване и преодоляване на водния травматизъм на море. Сам по себе си литературният обзор притежава стойността и характеристиката на един напълно завършен научен труд.

За постигане на целта доц. Ставрев определя следните 5 задачи:

1. Да се проучат, опишат и анализират ситуациите за екстремно въздействие на морската среда върху човешкия организъм и възможното им проявление в България.
2. Да се анализира и обобщи натрупания медицински опит от морски експерименти за екстремно пребиваване в морска среда. Да се планират и осъществят нови експерименти.

3. Да се предложи модел за проучване ефекта на пребиваването във водна среда при нормални и екстремни натоварвания. Да се определи съответната апаратура, осъществят изследвания и анализират резултатите от тях.

4. Да се анализира медицинската подготовка на всички категории участници в спасителни акции и се набележат идеи за повишаване на ефективността ѝ.

5. Да се предложат нови форми за развитие на системите за реакция и опазване на здравето на попаднали в инцидент с морски травматизъм.

Поставените за решаване задачи комплексно обхващат различните аспекти на водния травматизъм, неговото негативно въздействие върху живота и здравето на хората, физиологичните и организационни предизвикателства пред системата за оказване на първа и първа медицинска помощ на пострадалите в морски инцидент.

Избраните и използвани от автора материали и методи са в достатъчен обем за да бъдат решени поставените задачи. Трябва да се отбележи огромния брой участници в проведените експерименти и анкетни проучвания, както и стремежа да се използват постиженията на други приложни науки в планирането, организирането и провеждането им като метода на математическото моделиране или използването на индивидуални устройства за дистанционно отчитане на промените настъпващи в различните системи на човешкия организъм, както и пресъздаването в експериментални условия на среда доближаваща се максимално до екстремната, наблюдавана при морски травматизъм, но същевременно не поставяща в риск и под заплаха живота и здравето на участниците.

Проведените експерименти, проучвания и анализи и получените резултати напълно решават поставените задачи.

От особено значение за теорията и практиката на медицината на бедствените ситуации са създаденият от автора модел за проучване ефекта на пребиваването във водна среда при

нормални и екстремни натоварвания, който включва нови подходи и изследвания, които не са провеждани до момента, както и определянето на съответващите методи и апаратура необходими за научните експерименти. Научното обосноваване на значимостта и необходимостта от подготовка на населението за оказване на помощ при воден травматизъм е също с изразен приносен характер.

По мое мнение най-съществен е приносът на предложения модел за междуинституционално взаимодействие при възникване на инциденти, аварии и катастрофи по крайбрежието, свързани с воден травматизъм в териториални води и зони на отговорност в Черно море.

Принос и значимост на разработката за науката и практиката

Представената ми научна разработка се отличава с ясна практическа насоченост на поставената за постигане цел. Проведените проучвания са от особена стойност и предлагат лесно приложими в практиката решения на един актуален, фундаментален за теорията и практиката на медицинското осигуряване на бедствените ситуации въпрос - определяне на основните медицински аспекти при морски воден травматизъм и създадените от автора и предложени за внедряване в практиката модели за оптимизиране на отговора на предизвикателствата свързани с него. Напълно приемам представените в дисертацията обобщени изводи и заключения.

Напълно приемам 3-те научно-теоретични и 5-те научно-приложни приноса на този научен труд с изразена практическа насоченост и подкрепям отправените препоръки, които имат за цел подобряване на системата за отговор при настъпили морски инциденти.

Доц. Ставрев представя 37 реални публикации, 33 на кирилица и 4 на латиница, 4 от които на английски език и 2 на руски език. 2 от публикациите са глави в монографии. Представените публикации са в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав в МУ Варна. В 12 от публикациите докторантът е първи автор, в други 17 втори и в осем трети и последващ съавтор. Представени са и подготвени и веб базирани 3 видеоматериала свързани с темата на дисертацията. Всички публикации са свързани с разглежданите в дисертационния труд теми и представят постигнати резултати в различните етапи от разработването на научния труд.

Лично участие на докторанта

Въз основа на представените ми документи и публикации съм убеден, че дисертационния труд и получените в него резултати и приноси са резултат от самостоятелната, задълбочена научно-изследователска дейност на докторанта.

Автореферат

Структурата и съдържанието на представения ми за рецензия автореферат са в пълно съответствие със законовите изисквания. В конспективна форма са представени целта, задачите, материалите и методите използвани за тяхното решаване, както и получените резултати, изведените обобщения и заключения и произтичащите от тях препоръки и научни приноси и публикации по темата на автора.

Критични забележки и препоръки

Относно дисертационния труд нямам забележки по същество.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на доц. д-р Димитър Георгиев Ставрев съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в медицината на бедствените ситуации. Трудът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна за придобиване на НС "Доктор на науките". Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните наукометрични изисквания на МУ – Варна.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, изложено в представения ми дисертационен труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „Доктор на науките”** на доц. д-р Димитър Георгиев Ставрев в докторска програма „Медицина на бедствените ситуации”.

07.10.2021г.
гр. Пловдив

изготвил:
проф.д-р Р.Костадинов, дмн